

Du sköna nya 1984

En jämförelse av samhällena

i Huxleys "Brave New World" och Orwells "1984"

Sunnerbogymnasiet
Ljungby, 2017-05-22
Nilsson Anton
Handledare:
Svensson Patrik

Abstract

This essay compares the perspective between two authors of classical dystopias. The content consists of a background of why the subject was chosen, a purpose and the essential information needed to make an interpretation of the works. Viewpoints considered critical to the analysis are the authors' backgrounds, the two chosen works and the background history of the epoch in which they were written. The conclusion is that both books present the same cynical view on the future but through two different perspectives.

Keywords: Dystopia, Brave New World, 1984, Comparative study

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte.....	4
1.3 Frågeställningar.....	4
1.4 Avgränsningar.....	5
2. Metod.....	5
2.1 Litteratursökning.....	5
3. Undersökning.....	6
3.1 Europa under tidigt 1900-tal.....	6
3.2 Aldous Huxley.....	6
3.3 George Orwell.....	7
4. Resultat.....	7
4.1 Samhället i "Brave New World"	7
4.2 Samhället i "1984"	9
5. Analys.....	10
6. Slutsats.....	11
7. Källförteckning.....	12

1. Inledning

När jag för första gången läste George Orwells "1984" blev jag skräckslagen av hur många liknelser det samhället hade med vårt samhälle idag. Den mest framgående liknelsen är övervakningen. Det populära uttrycket "Storebror ser dig." kan användas även i dagens verklighet, även om övervakningen är mer diskret än i Orwells berättelse. Mitt intresse för dystopier ökade och därigenom möttes jag av en total motsats. Synen på samhället idag, synen på dåtidens samhällen och synen på samhället från dåtidens människor samt deras syn på det framtida samhället är alla intressanta perspektiv värda att studera närmare.

Motsatsen var Huxleys "Brave New World". Fortfarande en dystopi, med samma teman, samma cyniska syn på samhället, men en helt annan struktur, ett helt annat perspektiv och ett helt annat sätt att förmedla budskapet. Som två parallella linjer, i två olika universum, med samma tankar, helt olika tankar, kände jag mig nästan tvungen att kasta en djupare blick över de två verken.

1.1 Bakgrund

De två stora klassiska dystopiromanerna "Brave New World" och "1984" skrevs före, respektive efter, andra världskriget. Båda författarna växte upp i samma land men ändå skiljer sig deras syn på samhällets värstafallsscenario. I uppsatsen kommer den cyniska synen på det framtida samhället att jämföras och ta reda på hur de skiljer sig samt miljöns påverkan på författarnas perspektiv.

1.2 Syfte

Tanken med uppsatsen är att jämföra synen på framtidens samhälle genom perspektiven från författarna och hur deras bakgrund kan ha påverkat den synen. Bakgrunden inkluderar familj och tidsperioden då personen levde.

1.3 Frågeställningar

Vilka likheter respektive skillnader på författarnas framtidssyn är det mellan "Brave New World" och "1984"?

Hur kan författarnas bakgrunder ha påverkat deras syn på framtiden?

1.4 Avgränsningar

Arbetet ska innehålla en jämförelse mellan samhällena i Huxleys "Brave New World" och Orwells "1984" och hur deras bakgrund, samt tiden då verken skrevs, påverkar detta. På grund av tidsbegränsningar och att arbetet ska ligga på gymnasienivå kan jag inte gå djupare in på påverkan från klasskillnader.

2. Metod

I uppsatsen kommer det att finnas en jämförande aspekt för att ta reda på vad som skiljer, både författarna och verken åt. Den komparativa uppsatsen kommer även att handskas med likheterna mellan såväl verken, som författarna. De två verken, "Brave New World" och "1984", är till stor del det material som kommer att användas, tillsammans med diverse källor angående författarnas bakgrunder. Då uppsatsen försöker identifiera likheter och skillnader genom författarnas egna tankar och bakgrunder används en kvalitativ metod. Då ingen undersökning om författarnas faktiska tankar är möjlig, på grund av att båda författarna gått bort, finns det risk för missförstånd. Då analysen, jämförandet och tolkningen utgår från min förmåga att förstå, hantera och tyda blir arbetet en form av tolkning.

2.1 Litteratursökning

Litteraturen som användes i uppsatsen är Aldous Huxleys "Brave New World" och George Orwells "1984". Exemplet av "Brave New World" är utgiven av Vintage Books och är i originalspråk. Orwells "1984" är översatt av Thomas Warburton och utgiven av Atlantis. Resterande källor är www.biography.com och www.bbc.co.uk för att få information om författarnas bakgrunder. Eftersom båda författarna levde under början av 1900-talet och deras bakgrund är av stor vikt för arbetet kommer "Alla tiders historia Maxi", utgiven av Gleerups, att användas för att förstå hur Europa såg ut under tidsperioden.

3. undersökning

3.1 Europa under tidigt 1900-tal

I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet låg alla Europas fabriken på högvarv för att rusta upp sina militära styrkor. Stormakterna hade det gott ställt medan många mindre länder led av svält. Den stora migrationen från Europa till Amerika var, till viss del, på grund av bristen på mat i många länder. I "Alla tiders historia MAXI" skrivs det "Mellan 1870 och 1914 växte Europas befolkning från 300 till 440 miljoner, trots att tiotals miljoner européer emigrerade.¹" vilket skildrar den stora befolkningstillväxten som skedde i Europa under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal.

1914-1918 pågick första världskriget där en ofattbar mängd människor miste sina liv. Tiden direkt efter första världskriget betydde en ekonomisk tillbakagång för de europeiska länderna men som sedan återhämtade sig, trots stora skulder till USA för de segrande länderna. Trippelalliansen, som förlorade kriget, upplevde ingen ekonomisk tillväxt direkt efter kriget. I Amerika blev bilen en symbol för välståndet, något som Huxley använder flitigt i sin roman "Brave New World". 1929 kom sedan den amerikanska börskraschen, vilket innebar ett förfall av hela världens ekonomiska stabilitet. 1932 publicerades Huxleys "Brave New World". 1939 började andra världskriget.

3.2 Aldous Huxley

Aldous Leonard Huxley (1894-1963) var författaren till "Brave New World". Född utanför Godalming, Surrey (Storbritannien) i en familj som tillhörde den intellektuella aristokratin, hade författaren bra förutsättningar till att lyckas i livet. Fadern, Leonard Huxley, var en författare och lärare, gift med Aldous mor, Julia Huxley, som var syskonbarn till den engelska poeten Matthew Arnold. Huxleys farfar, Thomas Henry Huxley, var en framstående biolog och undervisare, känd för att starkt stödja Darwins evolutionsteori. Huxleys mor, Julia, dog av cancer 1908, 1911 drabbades Aldous av hornhinneinflammation och 1914 tog hans bror Trevenen livet av sig. Dessa tre händelser påverkade Huxley starkt och, kombinerat med hans familjs framstående rykte, kan lägga grunden för Aldous virtuosa författarskap. 1923 bosatte Huxley sig i Italien för att sedan bosätta sig i USA 1937 där han levde resten av sitt liv.

1 Alla tiders historia MAXI, s.311

1932 gavs Huxleys mest kända verk ”Brave New World” ut. Hans tanke bakom verket var att varna mot de avhumaniserande effekterna från vetenskaplig och materiell framgång.

3.3 George Orwell

George Orwell, född Eric Arthus Blair, 1903, Indien, flyttade till England när han var ett år gammal. Till skillnad från Aldous Huxley tillhörde Orwells familj inte någon elit. Som ung led författaren ofta av sjukdomar men producerade ändå, vid tidig ålder, dikter. Efter skolgången, i brist på pengar gick George med i den kejserliga indiska polisstyrkan där han tjänstgjorde i fem år innan han flyttade tillbaka till England. Tillbaka i landet där han växte upp, var Orwell fast besluten att lyckas som författare. Det började inte bra och han fick ta upp sidojobb för att få ekonomin att gå runt. För att inte skämma ut sin familj tog han upp pseudonymen ”George Orwell”. 1936 reste Orwell till Spanien för att slåss mot Franco i det spanska inbördeskriget. Efter att ha blivit skjuten, i både arm och hals, fick författaren dra sig ur kriget. Orwell kunde inte tala på flera veckor efter händelsen. Författarens framtid var sedan plågad av sjukdomar och 1938 blev han diagnosticerad med tuberkulos. 1941 blev Orwell producent för BBC där han förmedlade nyheter och föreställningar till den östra delen av det brittiska imperiet. Under andra världskriget förmedlade han även, emot sin vilja, propaganda. 1943 sa han upp sig och började arbeta för en socialistisk tidning. 1945 publicerades Orwells första dundersuccé ”Animal Farm”. 1949 publicerades författarens mest kända verk ”1984”. Orwell dog året därpå (1950).

4. Resultat

4.1 Samhället i ”Brave New World”

Med ett hierarkiskt samhälle grundat på betingning målar Huxley upp ett samhälle byggt på hjärntvättning och droger. Barn föds inte längre utan odlas fram, tillsammans med grov hjärntvättning i form av klassisk betingning och sömninlärning. Samhället bygger på ”Community, Identity, Stability.”¹ där varje person tilldelas en plats i samhället redan vid ”tillverkningen” (då barn inte längre föds, utan odlas, mer likt en tillverkningsprocess).

¹ ”Brave New World”, A. Huxley, s.5

Stabiliteten kommer från att varje person blir betingad under ”tillverkningen” till att älska sin plats i samhället och att utnyttja drogen ”soma” för att kringgå potentiella motgångar eller missnöje. Soma är en drog utan bieffekter och beskrivs som ”Euphoric, narcotic, pleasantly hallucinant.”¹ Personerna blir skapta efter deras position i samhället där en högre ställning i den hierarkiska stegen betyder mer intelligens, mer attraktiva kroppar och förmåner som exempelvis egna lägenheter. Ett exempel är att de lägre stående i samhället bor i baracker.

Överflödigt intelligens ses dock som ett hot mot samhället. Individer som utvecklar en självkänsla skickas i exil bort från civilisationen. Detta för att undvika att tankar och beteende från enstaka individer sprids. ”Every change is a menace to stability.”² menar Mustapha Mond, en av de tio världskontrollanterna. Även fritidssysselsättningarna är betingade för att individerna ska utnyttja transport och konsumerbara produkter för att tillfredsställa ett produktivt industrisamhälle. Detta starkt påverkat av industrisamhällets kraftiga tillväxt i mellankrigstiden och den positiva synen på framtiden. Det produktiva tänket är taget från Henry Ford, grundaren av bilmärket ”Ford”, som var först med att massproducera bilen. Den amerikanska symbolen för välstånd var, som tidigare nämnts, bilen och därav Huxleys kreativa användning av ”Ford” som en, nästan gudomlig, profet. ”You all remember,” said the Controller, in his deep voice, ‘you all remember, I suppose, that beautiful and inspired saying of Our Ford’s: History is bunk.’³

Huxley ignorerar inte heller den primitiva sidan hos människan där han låter den sociala normen vara att ”alla tillhör alla”. Sex uppmuntras redan från tidig ålder för att bli av med emotionella band mellan folket, återigen ”alla tillhör alla”. Om folket enbart kan känna lycka finns det inte någon nödvändighet för utveckling.

Verkets huvudkaraktär John ”the Savage” kommer från ett reservat där en indianstam lever. Johns mor, Linda, råkade ut för en olycka, vid en vistelse av reservatet, som resulterade i att hon stannade kvar i reservatet. Anledningen var att hon var gravid, något som var föraktat och nästan omöjligt i Huxleys fiktiva värld. John ”the Savage” får, av sin mor, lära sig att läsa och skriva. Genom en av Lindas älskare, Popé, får John tag på en samling av Shakespeares verk där han lär sig om Gud, kärlek och andra abstrakta koncept. På grund av sin härstamning blev John utstött av indianerna och tackade direkt ja när han fick chansen att följa med en besökare tillbaka till civilisationen.

1 ”Brave New World”, A. Huxley, s.46

2 Ibid, s.198

3 Ibid, s.29

Härefter skildrar Huxley den reella världens människa direkt mot hans fiktiva figurer där deras tomma skal framgår. Sammanfattningsvis ger Huxley en bild av ett abstrakt totalitärt samhälle där individerna har blivit betingade till att vara oförmögna att dra egna slutsatser om livet, universum och allting. Ett samhälle, där på utsidan, alla är lyckliga, men tomma på insidan.

4.2 Samhället i "1984"

Publicerad efter andra världskriget har Orwells "1984" en strikt och cynisk syn på samhällets framtid. I boken följs karaktären "Winston Smith" som arbetar för sanningsministeriet, som är en av de fyra myndigheterna som kontrollerar samhället. De tre andra myndigheterna är fredsministeriet, som sysslar med krig, överflödsministeriet, som sysslar med ekonomin, och kärleksministeriet, som hanterar brottslingar.

Sanningsministeriet, där Winston arbetar, hanterar nyheter, utbildning samt andra kommunikativa medel för att korrigera dem och få dem till att passa Partiets vilja.

Partiet är den styrande makten i Orwells berättelse. Samhället i "1984" är strängt övervakat där individerna inte är tillåtna att tänka fritt, även om de är förmögna till det.

"Krimtänk", som Orwell kallar det, är när en individ tänker olagligt. "Storebror ser dig"¹ och "KRIG ÄR FRED. FRIHET ÄR SLAVERI. OKUNNIGHET ÄR STYRKA."² är exempel på den propaganda som styr Orwells totalitära samhälle.

Även språket är begränsat till "nyspråk" där "onödiga" ord tagits väck och ersatts med böjningar av andra ord för att begränsa förmågan att tänka fritt. "Dåligt" betyder "obra" och "mycket bra" betyder "plusbra" på nyspråk. Huvudkaraktären, Smith, är, trots nyspråket, propagandan och övervakningen, cynisk och kritisk mot samhället.

Både sex och kärlek är förbjudet, med undantag för att reproducera. I berättelsen blir Winston Smith förälskad i karaktären "Julia" som, tillsammans med huvudkaraktären, bryter mot lagen på fler än ett vis. Berättelsen slutar med att paret blir påkomna och Smith blir förd till kärleksministeriet där han genomgår både tortyr och hjärntvättning.

Orwells skildring av det skräckinjagande samhället är konkret och rättframt i hur gärning och konsekvens framförs samt hur huvudkaraktärens tankar målas upp i relation till omgivningen.

1 "1984", G. Orwell, s.7

2 Ibid, s.9

5. Analys

Skillnaderna mellan de två verken kan sammanfattas genom abstrakt (Brave New World) och konkret (1984). Medan Huxleys berättelse har större fokus på människans välmående, kontroll genom hjärntvättning och droger har Orwell ett pessimistiskt perspektiv med övervakning och förtryck. Där Huxley använder hjärntvättning för att förhindra individer från att agera mot styret använder Orwell hjärntvättning som följd av att bryta mot lagen.

Den sexuella aspekten är raka motsatser då det i 1984 inte får utövas i njutningssyfte medan Brave New World uppmuntrar sexuella aktiviteter men föraktar reproduktion. Orwell använder propaganda för att hålla folket kvar i ledet där Huxley använder det för att få individerna att kliva in i ledet.

Författarnas bakgrunder påverkar starkt både språket och synen på människan. Orwell utvecklar ett simplificerat språk (nyspråk) medan Huxley använder både sin vetenskapliga och litterära bakgrund för att subtilt förmedla dystopin genom en fiktiv utopi. Där Orwells frihet betyder tillåtelse, att få tänka, att få agera, har Huxleys definition formulerats som vetenskap, att vara medveten om, att ha kunskap om.

Den ljusa miljön i Brave New World kan attribueras till den ljusa framtidssynen i dåtidens Europa. Orwells mörka ton i 1984 har starka influenser från andra världskrigets hemskheter och konsekvenser. Skillnaden på sättet de två författarna förmedlar sina budskap genom är värt uppmärksamhet. Orwell förmedlar sin historia genom en inhemsk arbetare med vetenskap och sina rebelliska handlingar. John "the Savage", från Huxleys "Brave New World", är utomstående i både indianstammen där han växte upp och i den civiliserade världen han så gärna vill upptäcka, uppleva samt, till slut, fly.

De båda skildringarna av den dystopiska framtiden berövar folket från frihet, något som de båda författarna hade förstaradsplatser till att se i verkligheten. Orwell genom sitt deltagande i polisstyrkan samt det spanska inbördeskriget och Huxley genom närstående släktingars bortgång samt hornhinneinflammationen som nästan berövade honom från sin syn. Aldous Huxley deltog inte i första världskriget tack vare sin dåliga syn. George Orwell var inte i vapenför ålder då första världskriget pågick.

Huxleys verk influeras av den starka tillväxten efter kriget till skillnad från Orwells influens från 1930-talets, och andra världskrigets, förfall. *Brave New World* och *1984* har båda tragiska, men starka, slut där huvudkaraktärerna går sitt öde till mötes. Dystopiklassikerna är nästintill identiska, samtidigt som de är motsatser till varandra. Båda verken hanterar en realistisk figur i deras fiktiva världar som referens till verkligheten.

6. Slutsats

Det är svårt att tolka om det är tidsperioden eller författarnas plats i klassamhället som påverkar deras syn på framtiden. Då verken skrevs med andra världskriget emellan och författarnas klasskillnader finns en tydlig skiljaktighet i såväl språk som människosyn. Huxleys nedsatta syn och intresse för psykedeliska droger influerar ett abstrakt sätt att förmedla budskapen. Orwells erfarenhet i såväl polisstyrkan som i krig använder en mer militärisk, kort och koncis, berättarteknik för att konkret förmedla sitt budskap.

7. Källförteckning

Almgren, Hans, Löwgren, Arne, Bergström, Börje; Alla tiders historia Maxi; Gleerups, 2002

Huxley, Aldous; Brave New World; Vintage classics, 2007

Orwell, George; 1984; Atlantis, 1983

<http://www.biography.com/people/george-orwell-9429833>

<http://www.biography.com/people/aldous-huxley-9348198>

http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/huxley_thomas_henry.shtml